

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 9 d.
(OR. en)

15818/22

CORDROGUE 83
SAN 655
COHOM 154

POSĖDŽIO REZULTATAI

---

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2022 m. gruodžio 8 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	15227/22 + ADD 1

Dalykas:	Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio narkotikų politikos srityje

---

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio narkotikų politikos srityje, kurias Taryba (teisingumas ir vidaus reikalai) patvirtino 2022 m. gruodžio 8 d. įvykusiame 3920-ajame posėdyje.

**Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo požiūrio
narkotikų politikos srityje**

Europos Sąjungos Taryba,

PRIMINDAMA, kad ES narkotikų strategija siekiama apsaugoti ir gerinti visuomenės ir asmenų gerbūvį, apsaugoti bei propaguoti visuomenės sveikatą, užtikrinti aukštą plačiosios visuomenės saugumo bei gerbūvio lygį ir didinti sveikatos raštingumą¹; kad ji grindžiama tarptautine teise, įskaitant tarptautines narkotikų kontrolės konvencijas, kurios sudaro pasaulinio narkotikų kontrolės režimo tarptautinį teisinį pagrindą, taip pat tarptautine žmogaus teisių teise;

PRIMINDAMA ES narkotikų strategijoje prisiimtą ES įsipareigojimą stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, regionais, tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis ir daugiašaliu lygmeniu, kad būtų laikomasi Strategijos požiūrio ir tikslų, be kita ko, vystymosi srityje, ir stiprinti ES kaip pasaulinės į žmones ir žmogaus teises orientuotos narkotikų politikos tarpininkės vaidmenį;

PRIMINDAMA, kad ES narkotikų strategijos tikslas yra prisidėti prie narkotikų paklausos bei narkotikų pasiūlos mažinimo ir spręsti su narkotikais susijusios žalos klausimą laikantis faktiniais duomenimis grindžiamo, integruoto, daugiadalykio ir subalansuoto požiūrio, apimančio lyčių lygybės ir lygybės sveikatos priežiūros srityje perspektyvą²;

PRIMINDAMA 2016 m. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos pasaulinės narkotikų problemos klausimais rezultatų dokumentą, kuriame rekomenduojama skatinti visos visuomenės gerbūvį rengiant veiksmingas, moksliniais faktiniais duomenimis grindžiamas ir asmenų, šeimų bei bendruomenių poreikiams specialiai pritaikytas prevencijos strategijas, kurios būtų nediskriminaciniu pagrindu parengtos visapusiškos ir subalansuotos nacionalinės narkotikų politikos dalis³;

---

¹ 2021–2025 m. ES narkotikų strategijos tikslas, pagrindai ir požiūris.

² ES narkotikų strategija: įvadas, 8 ir 2 punktai.

³ 2016 m. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos pasaulinės narkotikų problemos klausimais rezultatų dokumentas; skirsnio dėl piktnaudžiavimo narkotikais prevencijos d punktas.

PRIMINDAMA 2018 m. kovo 23 d. Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliuciją 37/42⁴ dėl indėlio įgyvendinant bendrą įsipareigojimą veiksmingai spręsti pasaulinę narkotikų problemą ir su ja kovoti atsižvelgiant į žmogaus teises, kurioje pripažįstama visapusiškų ir subalansuotų politikos intervencinių priemonių, įskaitant veiksmus tvarių ir perspektyvių pragyvenimo šaltinių skatinimo srityje, vertė;

PRIMINDAMA, kad žmogaus teisės yra visuotinės, neatimamos, nedalomos, viena nuo kitos priklausomos ir tarpusavyje susijusios, be kita ko, narkotikų politikos, paramos vystymuisi, sveikatos priežiūros ir baudžiamosios justicijos srityse.

PRIMINDAMA Tarybos išvadas dėl alternatyvaus vystymosi, kuriose palankiai vertinamas vadovaujamas ES ir jos valstybių narių vaidmuo alternatyvų vystymąsi derinant su susijusiomis į vystymąsi orientuotomis narkotikų politikos intervencinėmis priemonėmis, taip pat visa apimančiomis vystymosi strategijomis ir sektorių politika, pavyzdžiui, žmogaus teisių propagavimu narkotikų politikos srityje, skurdo mažinimu, kaimo plėtra ir aprūpinimo maistu saugumu, galimybėmis naudotis žeme ir žemės naudojimo teisėmis, aplinkos apsauga ir klimato kaita, taikiu ginkluotųjų konfliktų sprendimu ir saugumu, teisinės valstybės ir gero valdymo propagavimu, ir lyčių lygybės skatinimu⁵;

PRIMINDAMA, kad nuosekliai, efektyviai ir veiksmingai įgyvendinant priemones turėtų būti užtikrintas aukštas žmonių sveikatos apsaugos, socialinio stabilumo bei saugumo lygis ir turėtų būti prisidedama prie sąmoningumo ugdymo. Turėtų būti kuo labiau sumažintos bet kokios galimos nenumatytos neigiamos pasekmės, susijusios su šių veiksmų įgyvendinimu, ir propaguojamos žmogaus teisės bei darnus vystymasis⁶.

---

⁴ https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/37/42

⁵ ES Tarybos išvados dėl alternatyvaus vystymosi. „Alternatyvaus vystymosi ir susijusių į vystymąsi orientuotų kovos su narkotikais politikos intervencinių priemonių naujo supratimo formavimas. Įnašas į 2016 m. JT GA SS ir JT darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą“ (dok. 14338/18).

⁶ ES narkotikų strategija: įvado 3 punktas.

PABRĖŽDAMA, kad JT vaiko teisių konvencijos Šalys yra įsipareigojusios imtis visų reikiamų priemonių, įskaitant teises, administracines, socialines ir šviečiamąsias, kad apsaugotų vaikus nuo narkotikų vartojimo ir neleistų naudotis vaikais tokias medžiagas neteisėtai gaminant ir pardavinėjant⁷;

PRIPAŽINDAMA, kad taip pat reikia spręsti stigmatizacijos, susijusios su narkotikų vartojimu ar su sutrikimais, atsiradusiais dėl narkotikų vartojimo, problemą, juolab, kad ši stigma gali turėti neigiamą poveikį narkotikus vartojančių asmenų, ypač esančių pažeidžiamoje ar marginalizuotoje padėtyje, psichikos ir fizinei sveikatai ir galėtų taip pat būti kliūtis kreiptis dėl paramos⁸;

PRIPAŽINDAMA, kad dėl daugialypio narkotikų reiškinių pobūdžio reikia visapusiško požiūrio, kuris apimtų lyčių bei amžiaus perspektyvą ir kuriuo būtų skatinama tiek lyčių lygybė, tiek pažeidžiamoje ar marginalizuotoje padėtyje esančių asmenų nediskriminavimas⁹;

PRIMINDAMA, kad reikia išlaikyti ir gerinti galimybes gauti rizikos ir žalos mažinimo paslaugų, šių paslaugų prieinamumą ir aprėptį, įskaitant faktiniais duomenimis grindžiamą geriausią praktiką, vadovaujantis narkotikų paklausos mažinimo intervencinių priemonių Europos Sąjungos valstybėse narėse būtiniausiais kokybės standartais ir laikantis nacionalinės teisės aktų¹⁰;

PRIMINDAMA priežiūros paslaugų tęstinumo viso baudžiamos justicijos proceso metu principą ir tai, kad, laikantis nacionalinės teisės aktų, svarbu asmenims, turintiems žalingų medžiagų vartojimo sukeltų sutrikimų, pasiūlyti platų spektrą savanoriškų ir faktiniais duomenimis grindžiamų priklausomybės nuo narkotikų vartojimo gydymo paslaugų, įskaitant priežiūrą, gydymą, rizikos ir žalos mažinimą, teikiamų gavus informuoto asmens sutikimą ir valdomų sveikatos priežiūros specialistų¹¹;

---

⁷ JT vaiko teisių konvencijos 33 straipsnis.

⁸ ES narkotikų strategija, 6.4 strateginis prioritetasis.

⁹ JT sistemos bendroji pozicija, kuria remiamas tarptautinės narkotikų kontrolės politikos įgyvendinimas vykdant veiksmingą tarpžinybinį bendradarbiavimą. Bendrieji principai.

¹⁰ ES narkotikų strategija, 7.1 ir 7.2 strateginiai prioritetai; 2003 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija dėl su priklausomybe nuo narkotikų susijusios žalos sveikatai prevencijos ir mažinimo (2003/488/EB).

¹¹ Priežiūros paslaugų tęstinumo principas įtvirtintas Tarybos išvadose dėl prievartinių sankcijų alternatyvų taikymo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams; poreikis gauti informuoto asmens sutikimą ir sveikatos priežiūros specialistų dalyvavimas nurodyti tarptautinėse gairėse, taip pat Savavališko kalnimo klausimų darbo grupės ataskaitoje dėl narkotikų politikos.

PRIPAŽINDAMA, kad neteisėta prekyba narkotikais kelia grėsmę ES piliečių sveikatai, saugai ir gyvenimo kokybei, taip pat ES valstybių narių teisėtai ekonomikai, stabilumui ir saugumui;

taip pat PRIPAŽINDAMA ES valstybių narių ir, atsižvelgiant į jų kompetenciją, Komisijos ir atitinkamų ES agentūrų bendradarbiavimo pastangas kovoti su neteisėta prekyba narkotikais ir suvaržyti neteisėtų narkotikų rinkas;

PABRĖŽDAMA, kad reikia užkirsti kelią su narkotikais susijusiam nusikalstamumui, ypatingą dėmesį skiriant būtinybei kovoti su smurtu, neteisėta prekyba, korupcija ir žmonių, ypač pažeidžiamų grupių, išnaudojimu, šalinant pagrindinius veiksnius, lemiančius jų įsitraukimą į veiklą neteisėtų narkotikų rinkose;

PRIMINDAMA tarptautinės žmogaus teisių teisės principus, įskaitant teisėtumo ir bausmių proporcingumo nusikalstamoms veikoms principus;

PRIMINDAMA Tarybos pamatinį sprendimą 2004/757/TVR, nustatantį būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje;

SMERKDAMA kai kuriose pasaulio šalyse taikomą mirties bausmę, neteismines egzekucijas ir savavališką kalinimą, be kita ko, už su narkotikais susijusią nusikalstamą veiką;

PRIPAŽINDAMA, kad pagal JT narkotikų kontrolės konvencijas valstybės gali apsvarstyti galimybę asmenims, kaltinamiems įvykdžius nesmurtinius su narkotikais susijusius baudžiamuosius nusižengimus, taikyti alternatyvias su laisvės atėmimu nesusijusias priemones ir gali, laikydamosi nacionalinių, konstitucinių, teisinių ir administracinių sistemų, numatyti vietoj apkaltinamųjų nuosprendžių ar bausmių taikyti alternatyvias arba papildomas priemones¹²;

---

¹² 1988 m. JT konvencijos dėl kovos su neteisėta narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų apyvarta 3 straipsnio 4 dalies c punktas.

PRIMINDAMA 2018 m. Tarybos išvadas dėl prievartinių sankcijų alternatyvų taikymo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, kuriose pabrėžiama, kad ES valstybės narės turi pagal savo teisines sistemas, kai tikslinga, nustatyti ir taikyti prievartinėms sankcijoms alternatyvias priemones narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, kad būtų užtikrinta nusikaltimų prevencija, mažinamas recidyvizmas ir didinamas baudžiamosios justicijos sistemos efektyvumas ir veiksmingumas, kartu taip pat išnagrinėti galimybes sumažinti žalą sveikatai ir kuo labiau sumažinti pavojų visuomenei¹³;

PRIPAŽINDAMA, kad, laikantis 2018 m. Tarybos išvadų dėl prievartinių sankcijų alternatyvų taikymo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, terminas „prievartinių sankcijų alternatyvos“ pagal ES valstybių narių nacionalinės teisės aktus taip pat galėtų reikšti alternatyvas, kurios narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikomos vietoj tradicinių baudžiamosios justicijos priemonių arba kartu su šiomis priemonėmis;

taip pat PAŽYMĖDAMA, kad dėl ES valstybių narių teisinių sistemų ir poreikių skirtumų alternatyvių priemonių patvirtinimą ir įgyvendinimą ES valstybės narės turėtų pritaikyti prie savo realijų laikydamosi nacionalinių, Europos ir tarptautinių teisės aktų;

PRIPAŽINDAMA šiuo metu Europos Komisijos atliekamą darbą, numatytą 2021–2025 m. ES narkotikų veiksmų plane, rekomenduoti didinti priemonių, numatytų kaip prievartinių sankcijų alternatyvos narkotikus vartojantiems nusikaltėliams, prieinamumą, veiksmingą įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą laikantis valstybių narių nacionalinės teisės aktų;

PRIMINDAMA 2016 m. Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos rezultatų dokumentą, kuriame raginama, deramai atsižvelgiant į nacionalines, konstitucines, teises ir administracines sistemas, plėtoti ir įgyvendinti apkaltinamiesiems nuosprendžiams ar bausmėms alternatyvias arba papildomas priemones, taikomas tinkamo pobūdžio atvejais, laikantis trijų tarptautinės narkotikų kontrolės konvencijų, taip pat skatinti proporcingas reagavimo priemones¹⁴;

---

¹³ 2018 m. Tarybos išvados dėl skatinimo narkotikus vartojantiems nusikaltėliams taikyti prievartinių sankcijų alternatyvas, p. 5.

¹⁴ 2016 m. JT Generalinės Asamblėjos specialiosios sesijos pasaulinės narkotikų problemos klausimais rezultatų dokumento 4 punkto j ir l papunkčiai.

taip pat PAŽYMĖDAMA, kad JT sistemos bendrojoje pozicijoje dėl narkotikų politikos pripažįstama, jog JT narkotikų kontrolės konvencijomis šalims sudaromos sąlygos rengti ir įgyvendinti jų prioritetus ir poreikius atitinkančią nacionalinę narkotikų politiką laikantis bendros ir pasidalijamosios atsakomybės principo ir taikytinos tarptautinės teisės¹⁵;

PRIPAŽINDAMA, kad reikia propaguoti ir skatinti pilietinės visuomenės, be kita ko, nevyriausybinų organizacijų, jaunimo, narkotikus vartojančių asmenų, sveikstančių asmenų, su narkotikais susijusių sveikatos ir socialinių paslaugų naudotojų, mokslo bendruomenės, akademinės bendruomenės ir kitų ekspertų, aktyvų ir prasmingą dalyvavimą bei įsitraukimą rengiant ir įgyvendinant narkotikų politiką¹⁶;

PRIPAŽINDAMA, kad formuojant ir įgyvendinant narkotikų politiką reikia vengti bet kokių interesų konfliktų, taip pat užtikrinti, kad jai nedarytų poveikio nederami komerciniai interesai ir kad bet kokie interesų konfliktai būtų sprendžiami laikantis taikomų nacionalinių procedūrų;

PRIPAŽINDAMA, kad nacionalinės baudžiamosios justicijos politikos ir baudžiamosios teisės aktų, kuriais apibrėžiamos su narkotikais susijusios nusikalstamos veikos ir sankcijos, rengimas ir priėmimas priklauso valstybių narių kompetencijai, kartu PRIMINDAMA, kad pagal SESV 168 straipsnį Europos Sąjunga papildo valstybių narių veiklą mažinant su narkotikais siejamą žalą sveikatai, taip pat plėtojant informavimą ir prevenciją;

1. PRAŠO ES valstybių narių toliau remti faktiniais duomenimis grindžiamos politikos ir intervencinių priemonių, kuriomis užtikrinama, kad atsakomosios kovos su narkotikais priemonės būtų orientuotos į žmogaus teises, rengimą ir įgyvendinimą, kartu kovojant su nusikalstamumu ir užtikrinant visuomenės saugą bei apsaugą, taip pat asmenų, šeimų ir bendruomenių tvarius ir perspektyvius pragyvenimo šaltinius ir sveikatą visoje ES;

---

¹⁵ 2018 m. Jungtinių Tautų sistemos bendroji pozicija, kuria remiamas tarptautinės narkotikų kontrolės politikos įgyvendinimas vykdant veiksmingą tarpžinybinį bendradarbiavimą, p. 12. Narkotinių medžiagų komisijos rezoliucija 62/8.

¹⁶ Parengta remiantis 2021–2025 m. ES narkotikų strategijos 7.3 strateginiu prioritetu.

2. PRAŠO ES valstybių narių toliau skatinti narkotikų politiką, kurią įgyvendinant būtų laikomasi žmogaus teisių, kovojama su diskriminacija ir mažinama narkotikus vartojančių asmenų stigmatizacija, kad būtų užtikrinta galimybė savanoriškai naudotis paslaugomis, įskaitant prevenciją, faktiniais duomenimis grindžiamas gyvenimo įgūdžių programas, rizikos ir žalos mažinimą, ankstyvą nustatymą ir intervencines priemones, narkotikus vartojančių asmenų konsultavimą, gydymą, reabilitaciją, reintegraciją į visuomenę ir pasveikimą, taip pat su narkotikais susijusių gretutinių ligų gydymą;
3. RAGINA ES valstybes nares savo narkotikų politikoje toliau skatinti taikyti lyčiai ir amžiui pritaikytas priemones ir priemones, atspindinčias konkrečius vaikų ir jaunimo, moterų ir marginalizuotoje bei pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų poreikius;
4. RAGINA ES valstybes nares skirti ypatingą dėmesį vaikų teisių apsaugai, įskaitant vaikų apsaugą nuo narkotikų vartojimo, ir vaikų išnaudojimo vykdant neteisėtą narkotikų gamybą ir prekybą jais prevencijai;
5. RAGINA ES valstybes nares užtikrinti, kad baudžiamosios justicijos sistemoje esantys asmenys, įskaitant tuos, kuriems taikomos prievartinių sankcijų alternatyvos, galėtų savanoriškai naudotis nediskriminacinėmis ir lyčiai bei amžiui pritaikytomis faktiniais duomenimis grindžiamomis priklausomybės nuo narkotikų gydymo paslaugomis, remiantis jų poreikiais ir informuoto asmens sutikimu;
6. PRAŠO ES valstybių narių, kai tinkama, remti mokslinės ir ekspertų bendruomenės, pilietinės visuomenės, įskaitant nevyriausybinės organizacijas, jaunimo, moterų ir narkotikus vartojančių asmenų aktyvų ir prasmingą dalyvavimą ir įtraukimą įgyvendinant narkotikų politiką;
7. RAGINA ES valstybes nares ir, atsižvelgiant į jų kompetenciją, atitinkamas ES įstaigas bei agentūras stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir integruoti žmogaus teisėmis ir faktiniais duomenimis grindžiamą subalansuotą požiūrį, be kita ko, į vystymosi programas narkotikų politikos srityje, skatinant visapusiškai laikytis tarptautinės žmogaus teisių teisės, įskaitant lygybės ir nediskriminavimo principus;

8. RAGINA ES valstybes nares, atitinkamas ES įstaigas ir agentūras užtikrinti, kad į vystymąsi orientuotos narkotikų politikos priemonės, įskaitant alternatyvų vystymąsi, atitiktų sąlygų netaikymo, nediskriminavimo ir tinkamos sekos nustatymo principus, skatintų lyčių lygybę ir jomis būtų užtikrinama tikslinių bendruomenių atsakomybė;
9. RAGINA ES valstybes nares ir, atsižvelgiant į jų kompetenciją, atitinkamas ES įstaigas bei agentūras griežtai prieštarauti tam, kad už su narkotikais susijusias nusikalstamas veikas būtų taikomos neproporcingos ir nežmoniškos sankcijos, pavyzdžiui, mirties bausmė, neteisminės egzekucijos ir savavališkas kalinimas;
10. RAGINA ES valstybes nares, kai tinkama ir laikantis jų nacionalinės teisės aktų, taip pat JT narkotikų kontrolės konvencijų ir ES teisės, toliau nagrinėti faktiniais duomenimis grindžiamą geriausią praktiką ir novatoriškus požiūrius, kuriais mažinama narkotikus vartojančių asmenų stigmatizacija ir diskriminacija;
11. PRAŠO ES valstybių narių ir, atsižvelgiant į jų kompetenciją, Komisijos bei atitinkamų ES agentūrų rinkti informaciją apie su narkotikais susijusių baudžiamosios justicijos priemonių ir prievartinių sankcijų alternatyvų įgyvendinimo poveikį narkotikus vartojantiems asmenims, visų pirma esantiems marginalizuotoje ir pažeidžiamoje padėtyje, ir dalytis tokia informacija;
12. PRAŠO ES valstybių narių ir, atsižvelgiant į jų kompetenciją, atitinkamų ES įstaigų bei agentūrų, platinti informaciją ir keistis geriausios praktikos pavyzdžiais įgyvendinant ir rengiant žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį į narkotikų politiką, taip pat stigmatizacijos ir diskriminacijos mažinimo požiūrius, be kita ko, vykdant ES išorės veiksmus;
13. PRAŠO ES valstybių narių, Komisijos ir atitinkamų ES agentūrų, atliekant narkotikų politikos vertinimą, kai tinkama, apsvarstyti į žmogaus teisių klausimus atsižvelgiant į atitinkamą savo kompetenciją ir turimus duomenis.